

Filip Boháč: Křesťanský metal: Misiologická analýza fenoménu křesťanské metalové hudby (posudok diplomovej práce podanej na ETF UK v Prahe)

Diplomovú prácu pod názvom „Křesťanský metal: Misiologická analýza fenoménu křesťanské metalové hudby“ podal adept Bc. Filip Boháč na Katedre religionistiky ETF UK v Prahe. Práca má 89 strán vrátane zoznamu literatúry a online zdrojov, ako aj 5 príloh (tie zahŕňajú schematické znázornenie použitej metódy tzv. „praxis matrix“; stručný zoznam křesťanských autonómnych komunít; mapu sveta zobrazujúca koncentráciu metalových skupín podľa počtu obyvateľov; text skladby „No Second Chances“ od skupiny Whitecross; a e-mailovú komunikáciu adepta s Brianom Smithom, pastorom komunity The First Heavy Metal Church of Christ). Práca obsahuje všetky formálne náležitosti diplomovej práce ako čestné prehlásenie, bibliografickú citáciu či anotáciu a zoznam kľúčových slov v českom i anglickom jazyku.

Adept vo svojej práci pokračuje s tematickým zameraním výskumu, ktorý spracovával aj pre svoju bakalársku prácu podanú na tej istej katedre. Súčasná práca sa však vyznačuje sústredenejším a konkrétnejšie vymedzeným prístupom. Obsahovo je členená na úvod, hlavnú časť zloženú zo 7 kapitol a záverečnú časť, ktorá sa skladá z kapitol venovaných diskusii a záverečnému zhrnutiu.

V úvode adept najprv vymedzuje tému svojej práce a definuje jej cieľ ako snahu „osvetliť: [sic!] činnosť komunitných hnutí, ktorá s metalovou hudbou niejak pracujú, a organizační, sebe prezentační prostriedky křesťanské metalové subkultúry“ (s. 9). Vychádza z hypotézy o možnosti využitia metalovej hudby v křesťanskej misii (cf. s. 9). Následne formuluje a opisuje svoju metodológiu. Použitá metóda je tzv. praxiologická matica (*praxis matrix*), hermeneutický nástroj vytvorený juhoafrickými misiológmi J. N. J. Kritzingerom a W. Saaymanom s cieľom umožniť hĺbkovú analýzu a zhustený popis misijnej praxe určitej (křesťanskej) osoby alebo skupiny. Úvod ďalej ponúka i definíciu niektorých základných v práci použitých pojmov, ako napr. misia a křesťanský metal, a stručný náčrt vzniku, histórie a subžánrovej rozmanitosti metalu ako takého i jeho křesťanskej odnože.

Hlavnú časť práce predstavuje misiologická analýza fenoménu křesťanského metalu. Jej členenie je prispôsobené podobe zmieňovanej praxiologickej matrice, čím vzniká priestor pre 7 dimenzií či aspektov skúmania. Pozornosť je tak postupne venovaná „identifikácii činiteľa“ v podobe křesťanských metalových komunít, křesťanských metalových skupín a jednotlivých fanúšikov ako metalových misionárov; analýze spoločenského kontextu; skúmaniu cirkevnej príslušnosti; interpretácii tradície a teologickej profilácii; konkretizácii činnosti rozvedenej do teologického zázemia a zámerov aktérov, dostupnej infraštruktúry a komunitnej činnosti; schopnosti sebareflexie; a spiritualite. Adept zvolenú metódu používa vhodným spôsobom, čím svojej práci dáva jasné a cieľavedomé zacielenie. Ako mimoriadne vydarenú hodnotím predovšetkým kapitolu venovanú interpretácii tradície, v ktorej adept venuje pozornosť rozličným biblickým a teologickým motívom bežne sa objavujúcim v křesťanských metalových skladbách. Nesmierne podnetné sú i niektoré v práci sa objavujúce termíny, ako napr. dvojité kontroverzia (*double controversy*) alebo transgresia-transcendencia, ktoré adept preberá od finskeho religionistu a odborníka na křesťanský metal Marcusa Moberga.

V sekcii venovanej diskusii v rámci záverečnej časti práce si adept kladie a hľadá odpovede na zaujímavé otázky, ako prečo je práve metalová hudba tak kontroverzná a prečo sa okolo iných hudobných žánrov nevytvárajú podobné komunity (s. 76). Je potrebné podotknúť, že diskusia mohla byť ešte bohatšia a kritickejšia. Adept napr. mohol na tomto mieste podrobiť misiologickej kritike očividne naivné a v křesťanských metalových kruhoch zrejme bežné vnímanie misie ako lovenie rýb pomocou rozličných druhov „návnad“ (cf. s. 65). Taktiež by bolo možné plodne využiť v súčasnosti misiológmi asi najčastejšie zastávaný model *missio Dei* zdôrazňujúci mnohorozmernosť Božej misie vo svete a úlohu cirkvi v jej rámci

(evanjelizácia, snaha o sociálnu spravodlivosť, inkulturácia, medzináboženský dialóg, starostlivosť o stvorenie, diakonia, atď.) ako rámec pre interpretáciu a hodnotenie predstáv kresťanských metalových misionárov o ich službe.

Naopak, v záverečnom zhrnutí adept stručne, no veľmi výstižne rekapituluje výsledky svojho výskumu. Do popredia vystupujú témy ako stále ešte prítomné odmietanie kresťanského metalu „sekulárnou“ metalovou komunitou i mnohými kresťanskými cirkvami (dvojitá kontroverzia); využívanie metalu misionármi ako stratégia na priblíženie sa ľuďom „na okraji“; špecializované nástroje na „metalovú misiu“ (napr. tzv. metalová Biblia); využívanie sociálnych sietí a elektronických médií; v jadre konzervatívna (zväčša evanjelikálna) teológia stojaca za kresťanskou metalovou hudbou; inštrumentalizácia kresťanského metalu využívajúca transgresívne prostriedky k „transcendentnému povzneseniu“ (s. 79); či dôraz na potrebu viesť dialóg medzi tradičnými kresťanskými cirkvami a kresťanskou metalovou subkultúrou.

Práca vykazuje viacero nedokonalostí skôr technického charakteru, ktoré však každopádne znižujú celkový dojem. Asi tým najdôležitejším nedostatkom je opakovaná absencia odkazov na zdroje podporujúce uvedené tvrdenia (napr. s. 16: kauza V. Vikernes; s. 36: kapucínsky mních – metalista C. Bonizzi; s. 65: tvrdenie o väčšej návštevnosti metalových omší vo Fínsku než tých „tradičných“). Adept občas nepresne rozlišuje medzi citáciou a parafrázou (napr. s. 13n; s. 32, pozn. 48). V poznámkach pod čiarou by taktiež bolo potrebné formálne zjednotiť spôsob uvádzania odkazov na literatúru. Napokon, v zozname záverečnej literatúry chýba v práci citovaná/odkazovaná kniha (cf. s. 10, pozn. 1 – J. N. J. Kritzinger a W. Saayman, *David J. Bosch: Prophetic Integrity, Cruciform Praxis*, Dorpspruit: Cluster Publications, 2011).

Napriek uvedeným drobným nedostatkom ide o dobre zvládnutú prácu na zaujímavú a dôležitú tému. Recenzent odporúča prácu prijať a navrhuje ju ohodnotiť známku „B“.

Otázky na diskusiu:

- 1.) Z definície kresťanského metalu na s. 12 sa javí, že pre jeho identitu je kľúčová verbálna stránka. Zohráva však hudba skutočne len podružnú, druhotnú úlohu? Neovplyvňuje hudobná stránka spätne zvesť? Nie je vzťah medzi nimi skôr dialektický? A čo ostatné aspekty (životný štýl, móda, atď.)? Akým spôsobom sa oni podieľajú (či nepodieľajú) na vytváraní fenoménu zvaného kresťanský metal?
- 2.) Zo zmienky na s. 27 vyplýva, že „konverzačným partnerom“ kresťanských metalových skupín bývajú hlavne „malé komunity fanúšikov“; „sekulárna metalová subkultúra“ očividne moc veľký záujem nejaví. Zdá sa, že úspech „metalovej kresťanskej misie“ nie je možné (a snáď ani žiaduce) vyjadrovať kvantitatívne. Ako teda môžeme vo svetle výsledkov práce (cf. dvojitá kontroverzia) definovať cieľ a zmysel týchto misijných snáh?
- 3.) Aké by mohli byť témy dialógu medzi tradičnými kresťanskými cirkvami a kresťanskou metalovou subkultúrou, ktorý adept v závere navrhuje?

Pavol Bargár
29.8.2016